

Vänsterpartiet
Tyresö

Tyresö den 28 december 2006

Särskilt yttrande

vid Barn- och Utbildningsnämndens sammanträde den 18 december 2006
§ 78, Elevpeng vid gymnasiet

Den borgerliga majoriteten beslutade för ett år sedan att dela på resultatenheten Gymnasiet till 4 resultatenheter. Tidigare var Gymnasiet en anslagsbaserad resultatenhet. Nu är istället 3 resultatenheter s.k. prestationsbaserade medan 1 resultatenhet(gymnasiesärskolan) har anslag som intäktspost.

Vänsterpartiet var emot denna förändring. Det finns självklart både för och nackdelar med små respektive stora enheter. Men vi tror att man bygger in ett onödigt konkurrensförhållande mellan olika program om man inte har gymnasiet som en enhet. Inom Barn- och utbildningsnämnden har förskolor, grundskolor och skolbarnomsorg prestationsbaserade ekonomiska system. Dessa får alltså sin finansiering genom hur många elever som deltar i verksamheten. Andra resultatenheter inom Barn- och utbildningsnämnden är dock anslagsbaserade. Det gäller gymnasiet, fritidsgårdarna, särskolan och förvaltningsgemensamt.

Det finns vissa nackdelar med prestationsbaserade ekonomiska fördelningssystem. Dessa resultatenheter får i realiteten ett dåligt inflytande över ekonomin. Intäktssidan är svår att kontrollera, eftersom den är beroende av hur många barn som söker till verksamheten. Speciellt svårt blir det inom skolbarnomsorgen där man har en avräkning varje månad och utifrån den avräkningen får verksamheten sina intäkter. Däremot är kostnadssidan för dessa resultatenheter trögrörlig, eftersom den absolut största kostnaden består av personal. Personal kan man som bekant inte göra sig av med hursomhelst (tack och lov!), vilket gör att kostnaderna kvarstår även om intäkterna minskar.

Vänsterpartiet anser att resultatenheter i sig är positivt och möjliggör ett lokalt inflytande över medel, men en resultatenhet måste inte ha ett prestationsbaserat system. En resultatenhet kan lika gärna ha en anslagsbaserad ekonomi, som i realiteten ger ett större inflytande över de lokala medlen.

Elevpeng bygger på ett marknadsekonomiskt tänkande där syftet är att låta medborgarna rösta med fötterna. Men det är en skillnad mellan en kund och en medborgare. Kunden är isolerad från sina medmänniskor, hon fattar sitt beslut - köpa eller inte köpa - utifrån sina egna kortsiktiga önskemål, kunden behöver inte argumentera och resonera, inte tänka på långsiktiga konsekvenser eller hur det egna beslutat påverka andra. Kundens rösträtt är

graderad, stor plånbok stor makt, liten plånbok liten makt. Om var och en strävar efter att maximera sin egen nytta, så blir resultatet genom marknadens osynliga hand det bästa tänkbara. Det är en sådan tanke som ligger bakom diverse borgerliga förslag om skolpeng, vårdcheckar och liknande.

På medborgaren ställs högre krav. Medborgaren ingår i ett demokratiskt kollektiv. En ensam medborgare är en självmotsägelse. Medborgarna måste resonera, diskutera, ta ställning för och emot och komma fram till ett beslut - hur använder vi bäst våra gemensamma resurser? De måste tänka långsiktigt. Vi kan ge tusan i att betala skatt och leva flott i fjorton dagar, men hur går det då sedan? Hur går det för våra barn? Det är väl rimligt att vi är kunder när vi ska handla middagsmaten eller köpa ett par nya skor. Men vad sker med ett samhälle där vi aldrig är medborgare utan reduceras till kunder på en vårdmarknad, en skolmarknad, en kulturmarknad, en pensionsmarknad, en arbetslöshetsmarknad? I ett sådant samhälle förtvinar demokratin och den liberala friheten förverkligas som sin motsats. Därför har vi alltid med näbbar och klor bekämpat marknadstänkandet inom kommunalpolitiken. Vi anser inte att man ska leka affär med skattebetalarnas, medborgarnas, pengar.

Majoritetens förslag till förändring av elevpeng kan onekligen ses som ett resultat av den splittring som vi befارade när systemet infördes. Pengar måste flyttas över genom nämndbeslut istället för att resultatenheter själv hade fått disponera medlen efter bästa huvud. Prestationspengen leder även till att pengar "flyttas" bort när elever söker sig till andra gymnasieskolor, vilket majoriteten verkar anse vara ett självändamål. Att resultatet blir en minskad valfrihet för dem som väljer Tyresö gymnasiet verkar inte beröra borgerligheten och det är märkligt att Tyresös borgerliga politiker kämpar mer för andra kommuners gymnasieskolor än den egna.

För Vänsterpartiet

Mikael Gustafsson (v)

Ledamot i Barn- och utbildningsnämnden